

ԵՐԿՐԱՑԻՋԻԿԱ, Երկրի մասին գիտությունների համալիր. ուսումնասիրում է Երկրի և երկրաթաղանթների ֆիզիկական հատկություններն ու դաշտերը, ինչպես նաև դրանցում ընթացող ֆիզիկական պրոցեսները: Ե. ունի Երկրի ֆիզիկա, ջրաֆիզիկա և մթնոլորտի ֆիզիկա բաժինները: Երկրի ֆիզիկայի հիմնական ճյուղերն են՝ գրավիչափությունը, մագնիսաչափությունը, էլեկտրաչափությունը, սեյսմոլոգիան և ռադիոչափությունը, որոնք հետազոտում են երկրակեղևի ու վերին մանթիայի կառուցվածքները: Ջրաֆիզիկան ուսումնասիրում է ջրոլորտի ֆիզիկական հատկություններն ու այնտեղ ընթացող ֆիզիկական պրոցեսները: Մթնոլորտի ֆիզիկան ուսումնասիրում է օդի քիմ. և կոլոիդային բաղադրությունը, ջրային գոլորշիների սուբլիմացիայի և կոնդենսացիայի պրոցեսները, ամպերի, մառախուղի և տեղումների առաջացումը, թերմոդինամիկական պրոցեսներն ու ճառագայթային, օպտիկական, էլեկտրական և ձայնային երևույթները մթնոլորտում: Առանձնացվում են երկրաֆիզիկական կիրառական գիտություններ՝ հետախուզական (տես Երկրաֆիզիկական մեթոդներ հետախույզման) և հանքագործական:

Ե-ի զարգացումը խթանում է մարդկու-
թյանը շրջապատող միջավայրի վիճակը
(հատկապես եղանակի և ջրաբանական
ռեժիմի) կանխատեսելու, բնական հա-
րըստությունները յուրացնելու, բնական
պրոցեսների ընթացքը կարգավորելու ան-
հրաժեշտությունը, ինչպես նաև տիեզե-
րական թռիչքների ծրագրավորման առա-
ջադրած պահանջները: Ներկայումս Ե-ում
օգտագործվում են նորագույն և բարձր
ճշտության սարքեր, հաշվիչ մեքենաներ,
որոնք հնարավորություն են տալիս մե-
քենայական մշակման ենթարկել դիտո-
ղություններից ստացված մեծաքանակ
տվյալները:

ՀՀ-ում երկրաֆիզիկական հետևողա-
կան ոլսումնասիրություններն սկսվել
են 1945-ից, երբ ՀՍՍՀ ԳԱ երկրաբա-
նական գիտությունների ինստ-ի երկրա-
ֆիզիկական խումբը ձեռնամուխ եղավ
հանրապետության տարածքի գրավիչա-
փական և մագնիսաչափական հետազո-
տություններին: 1950-ին ՀՍՍՀ-ում կազ-
մակերպվել է Հայկական երկրաֆիզի-
կական արշավախումբը, որը հետագայում
մտավ ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետի երկ-
րաբանական վարչության մեջ: Հանրա-
պետությունում Ե-ի զարգացմանը նպաս-
տեց 1961-ին Լենինականում կազմակերպ-

ված ՀՍՍՀ ԳԱ երկրաֆիզիկայի և ին-
ժեներային սեյսմոլոգիայի ինստ-ը: Այժմ
երկրաֆիզիկական գիտահետազոտական
և արտադրական աշխատանքներ են տար-
վում լավային հզոր ծածկոցների ու բարդ
ռելիեֆի պայմաններում խորքային երկ-
րաբանական կառուցվածքների բացա-
հայտման, օգտակար հանածոների հայտ-
նաբերման, հանքավայրերի որոնման
երկրաֆիզիկական ռացիոնալ մեթոդի-
կայի մշակման, ապարների հնէամագնի-
սական հատկությունների, բարձր ճշնշ-
ման և ջերմաստիճանի պայմաններում
նյութերի ֆիզիկական հատկությունների,
երկրի ջերմային և ռադիոակտիվության
դաշտերի, մթնոլորտի էլեկտրականու-
թյան ուսումնասիրման, երկրաշարժերի
կանխագուշակման պրոբլեմի հետ կապ-
ված երկրաֆիզիկական դաշտերի համա-
լիր հետազոտման, երկրակեղևի նորա-
գույն և ժամանակակից շարժումների,
սեյսմիկ ռեժիմի, սեյսմոլոգիական և
սեյսմոտեկտոնական, ինչպես նաև մագ-
նիսային և գրավիտացիոն դաշտերի դա-
րավոր փոփոխությունների պարզաբան-
ման ուղղություններով: